**Euroopan parlamentti**
2024-2029

*Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta*
*Puheenjohtaja*

3.10.2024

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
Bryssel

Asia: Lausunto ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi työttömiksi jääneitä työntekijöitä tukevan Euroopan globalisaatiorahaston varojen käyttöönotosta Belgian hakemuksen johdosta – EGF/2024/001 BE/Match-Smatch (2024/0226(BUD))

Arvoisa puheenjohtaja

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 3. lokakuuta 2024 ja päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Kunnioittavasti

Li Andersson

## LAUSUNTO

A. ottaa huomioon, että Belgia toimitti 3. kesäkuuta 2024 hakemuksen EGF/2024/001 BE/Match-Smatch rahoitustuen saamiseksi Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR) Match-Smatch-supermarketeissa (Match SA. ja Profi SA.) Belgiassa toteutuneiden työpaikkojen menetysten vuoksi; ottaa huomioon, että arvioituaan hakemuksen komissio on tullut asetuksen (EU) 2021/691 (EGR-asetus) kaikkien sovellettavien säännösten mukaisesti siihen tulokseen, että edellytykset rahoitustuen saamiseksi EGR:stä täyttyvät; ottaa huomioon, että Belgia toimitti hakemuksen käyttäen perustana EGR-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan toimintakriteeriä, jossa edellytyksenä on vähintään 200:n työttömäksi jääneen työntekijän työskentelyn loppuminen neljän kuukauden viiteajanjakson aikana (tässä tapauksessa 11. joulukuuta 2023 – 11. huhtikuuta 2024) jäsenvaltiossa sijaitsevassa yrityksessä, mukaan luettuina työntekijät, jotka vähennetään yrityksen toimittajien tai jatkojalostajien palveluksesta, ja/tai itsenäiset ammatinharjoittajat, joiden työskentely on loppunut;

B. panee merkille, että hakemus koskee 513:a työttömäksi jäänyttä työntekijää (tukeen oikeutetut edunsaajat), joiden työskentely on loppunut Match-Smatchissa (444 viiteajanjaksolla työttömäksi jäänyttä Match-Smatchin työntekijää ja 69 työttömäksi jäänyttä työntekijää, joiden työskentely loppui ennen neljän kuukauden viiteajanjaksoa tai sen jälkeen); ottaa huomioon, että tämä yritys toimii NACE Rev.2 -kaksinumerotasoon 47 (Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)) luokitetulla toimialalla; ottaa huomioon, että työntekijävähennykset toteutettiin pääasiassa NUTS 2 -alueilla Hainaut’n maakunta (BE32), Liègen maakunta (BE33) ja Namurin maakunta (BE35);

C. ottaa huomioon, että komissio hyväksyi 16. syyskuuta 2024 ehdotuksen päätökseksi EGR:n varojen käyttöönottamisesta Belgian hyväksi, jotta voidaan tukea 365:n kohteena olevan edunsaajan eli Match-Smatch-supermarkettien sulkemisen vuoksi irtisanottujen työntekijöiden paluuta työmarkkinoille;

D. ottaa huomioon, että Match-Smatch on ollut vaikeassa taloudellisessa tilanteessa usean vuoden ajan; ottaa huomioon, että vuonna 2019 ensimmäinen rakenneuudistus johti 15 myymälän sulkemiseen ja 140 työntekijän vähentämiseen; ottaa huomioon, että vuonna 2021 Match-Smatch raportoi jälleen 11,9 miljoonan euron tappioista; ottaa huomioon, että jottei tappioita kertyisi enää lisää, Match-Smatch hyväksyi Colruyt-konsernin tarjouksen ostaa sen 84 myymälästä 57 ja ottaa haltuunsa myös myymälöiden henkilöstö (1 069 henkilöä); ottaa huomioon, että kahdeksan muuta myymälää siirtyi Carrefourille, Delhaizelle, Intermarchélle ja Delfoodille; ottaa huomioon, että 339 työntekijään niissä 19 myymälässä, joille ei löytynyt ostajaa, sekä Match-Smatchin päätoimipaikan 174 työntekijään sovellettiin joukkovähentämismenettelyä;

E. ottaa huomioon, että Match-Smatchin työntekijävähennykset koskevat koko Belgiaa; toteaa, että vähennysten alueellinen vaikutus vaihtelee kuitenkin Flanderin ja Vallonian työmarkkinoiden välisten erojen vuoksi ja siksi, että yli 70 prosenttia irtisanomisista keskittyy Vallonian alueelle; ottaa huomioon, että vuonna 2023 koko Belgian työttömyysaste pysytteli 5,5 prosentissa eli samalla tasolla kuin vuonna 2022; ottaa

huomioon, että alueellisella tasolla työttömyys kasvoi Flanderissa 3,2 prosentista 3,4 prosenttiin ja Valloniassa laski 8,4 prosentista 8,2 prosenttiin mutta työttömyysasteiden ero on kuitenkin edelleen noin 5 prosenttiyksikköä; ottaa huomioon, että vuoden 2023 lopussa Vallonian työllisyysaste (66,7 prosenttia) oli 10,3 prosenttia alhaisempi kuin Flanderissa ja noin 9 prosenttia alhaisempi kuin EU:ssa keskimäärin;

F. ottaa huomioon, että Belgia haki EGR:n yhteisrahoitusta yksinomaan niiden Match-Smatchin entisten työntekijöiden tukemiseen, jotka asuvat Valloniassa; toteaa, että Flanderin alueviranomaiset katsovat, että Flanderissa asuvien Match-Smatchin entisten työntekijöiden saatavilla olevaa tukea ei ole tarpeen täydentää EGR:stä saatavalla EU:n yhteisrahoituksella, kun otetaan huomioon alueellisten työmarkkinoiden tilanne;

G. toteaa Belgian ilmoittaneen, että yksilöllisten palvelujen koordinoitu paketti on laadittu yhteistyössä kohteena olevien edunsaajien, heidän edustajiensa ja työmarkkinaosapuolten kanssa EGR-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti;

H. ottaa huomioon, että EGR ei saa ylittää 30 miljoonan euron vuotuista enimmäismäärää (vuoden 2018 hintoina), kuten vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta 17. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 8 artiklassa säädetään;

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää näin ollen asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. muistuttaa, että EGR:n tavoitteena on osoittaa solidaarisuutta edunsaajille ja tarjota heille tukea; toteaa, että EGR:n rahoitustuki olisi keskitettävä ensisijaisesti aktiivisiin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin ja yksilöllisiin palveluihin, joilla pyritään integroimaan edunsaajat nopeasti takaisin ihmisarvoisiin ja kestäviin työpaikkoihin joko entisellä toimialalla tai sen ulkopuolella; korostaa, että on tärkeää valmistella työntekijöitä kipeästi tarvittavaan Euroopan talouden ja yhteiskunnan vihreään ja digitaaliseen siirtymään; muistuttaa tässä yhteydessä, että unionilla on tärkeä rooli oikeudenmukaisen siirtymän edellyttämien pätevyyksien rahoittamisessa, myös EGR:n kautta, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti;

2. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että EGR-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät ja että Belgia on oikeutettu saamaan kyseisen asetuksen mukaista rahoitustukea 2 661 564 euroa eli 85 prosenttia 3 131 252 euron kokonaiskustannuksista, joista yksilöllisten palvelujen osuus on 2 239 734 euroa ja valmistelu-, hallinnointi-, tiedotus-, mainonta-, valvonta- ja raportointitoimien osuus 770 018 euroa;

3. pitää myönteisenä, että pyrkiessään laatimaan toimivan räätälöityjen toimenpiteiden paketin, jolla tuetaan Match-Smatchin työntekijöiden pyrkimyksiä palata työelämään, Vallonian alueellinen julkinen työvoima- ja ammattikoulutuspalvelu (Le Forem), ammattiliitot (FGTB ja CSC) ja eräät muut kumppanit kokoontuivat vuonna 2024 useaan otteeseen ymmärtääkseen paremmin työntekijöiden uudelleenkoulutustarpeita, että lisäksi kuultiin työntekijöiden tukena irtisanomisen jälkeen olleita sosiaalineuvojia ja että näiden kokousten tuloksena laadittiin koordinoitu EGR-toimenpiteiden paketti,

joka on EGR-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukainen;

4. ottaa huomioon, että Match-Smatchin työntekijät ovat pääasiassa kassanhoitajia ja varastotyöntekijöitä, joilla on enintään toisen asteen koulutus, ja että covid-19-pandemian aiheuttama talouskriisi on lisännyt ammattitaitoisempien työntekijöiden kysyntää Belgian työmarkkinoilla ja siten vaikeuttanut Match-Smatchin entisten työntekijöiden paluuta työelämään; panee lisäksi merkille, että noin puolet Match-Smatchin vähennetyistä työntekijöistä (46 prosenttia) on vähintään 50-vuotiaita ja että Belgiassa etenkin Vallonian työmarkkinoilla vanhempien työnhakijoiden tilanne on vaikeampi ja maaliskuussa 2024 heidän osuutensa oli 25 prosenttia kaikista työnhakijoista;

5. painottaa Belgian vahvistaneen, että EGR:stä tuettaviin toimiin ei saada rahoitustukea muista unionin rahoitusvälineistä;

6. toteaa, että työntekijöille tarjottavat yksilölliset palvelut koostuvat seuraavista toimenpiteistä: a) tiedotuspalvelut, ammatinvalinnanohjaus ja työnvälityspalvelut, b) koulutus, uudelleenkoulutus ja ammatillinen koulutus, c) yrityksen perustamista valmisteleva tuki, d) tuki yrityksen perustamiseen ja e) kannustimet ja avustukset (työnhaku- ja koulutusavustukset, bonus tietoteknisten taitojen parantamiseen, bonus kielitaidon parantamiseen, kouluunpaluuavustus, yrityksen perustamista valmisteleva avustus, kannustimet työntekijöiden palkkaamiseen yrityksille, jotka palkkaavat yli 50-vuotiaita Match-Smatchin entisiä työntekijöitä); pitää erityisen myönteisenä, että näihin on sisällytetty toimenpiteitä, joilla tuetaan tietoteknisten taitojen parantamista ja koulutukseen palaamista, kun otetaan huomioon kohteena olevien edunsaajien ikä ja koulutusprofiili, ja korostaa, että näiden ryhmien erityistarpeet olisi otettava huomioon yksilöllisiä palveluja tarjottaessa;

7. korostaa erityisesti EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan merkitystä, sillä siinä edellytetään, että koordinoidussa paketissa ennakoidaan tulevia työmarkkinanäkymiä ja tarvittavia taitoja, jotka sopivat yhteen resurssitehokkaaseen ja kestävään talouteen siirtymisen kanssa ja joissa keskitytään erityisesti digiteollisella aikakaudella tarvittavien taitojen jakamiseen; tuo esiin, että suunniteltuun koulutukseen sisältyy myös kiertotaloutta ja resurssien tehokasta käyttöä koskeva moduuli, johon tarvittavia määrärahoja ei ole sisällytetty tähän ehdotukseen, sillä se kehitettiin aiemmin Swissportin entisille työntekijöille (EGF/2020/005 BE/Swissport) ja on nyt osa ESR+:sta yhteisrahoitettua Le Foremin vakiokoulutustarjontaa; panee tyytyväisenä merkille synergiavaikutusten hyödyntämisen ja EGR:n varojen vastuullisen käytön tässä yhteydessä;

8. palauttaa mieliin, että EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään yksilöllisten palvelujen koordinoituun pakettiin sisältyvien erityisten kestoltaan rajoitettujen toimenpiteiden mahdollisuudesta, muun muassa lastenhoitoavustusten maksamisesta, jotta voidaan helpottaa työnhakijoiden osallistumista ehdotettuihin toimiin.